



قدم به قدم، همراه دانشجو...

WWW.GhadamYar.Com

جامع ترین و به روزترین پرتال دانشجویی کشور (پرتال دانش)
با ارائه خدمات رایگان، تحصیلی، آموزشی، رفاهی، شغلی و...
برای دانشجویان

- (۱) راهنمای ارتقاء تحصیلی. (کاردانی به کارشناسی، کارشناسی به ارشد و ارشد به دکتری)
- (۲) ارائه سوالات کنکور مقاطع مختلف سالهای گذشته، همراه پاسخ، به صورت رایگان
- (۳) معرفی روش‌های مقاله و پایان‌نامه نویسی و ارائه پکیج‌های آموزشی مربوطه
- (۴) معرفی منابع و کتب مرتبط با کنکورهای تحصیلی (کاردانی تا دکتری)
- (۵) معرفی آموزشگاه‌ها و مراکز مشاوره تحصیلی معتبر
- (۶) ارائه جزوات و منابع رایگان مرتبط با رشته‌های تحصیلی
- (۷) راهنمای آزمون‌های حقوقی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۸) راهنمای آزمون‌های نظام مهندسی به همراه دفترچه سوالات سالهای گذشته (رایگان)
- (۹) آخرین اخبار دانشجویی، در همه مقاطع، از خبرگزاری‌های پربازدید
- (۱۰) معرفی مراکز ورزشی، تفریحی و فروشگاه‌های دارای تخفیف دانشجویی
- (۱۱) معرفی همایش‌ها، کنفرانس‌ها و نمایشگاه‌های ویژه دانشجویی
- (۱۲) ارائه اطلاعات مربوط به بورسیه و تحصیل در خارج و معرفی شرکت‌های معتبر مربوطه
- (۱۳) معرفی مسائل و قوانین مربوط به سرگذری، معافیت تحصیلی و امریه
- (۱۴) ارائه خدمات خاص ویژه دانشجویان خارجی
- (۱۵) معرفی انواع بیمه‌های دانشجویی دارای تخفیف
- (۱۶) صفحه ویژه نقل و انتقالات دانشجویی
- (۱۷) صفحه ویژه ارائه شغل‌های پاره وقت، اخبار استخدامی
- (۱۸) معرفی خوابگاه‌های دانشجویی معتبر
- (۱۹) دانلود رایگان نرم افزار و اپلیکیشن‌های تخصصی و...
- (۲۰) ارائه راهکارهای کارآفرینی، استارت آپ و...
- (۲۱) معرفی مراکز تایپ، ترجمه، پرینت، صحافی و ... به صورت آنلاین
- (۲۲) راهنمای خرید آنلاین ارزی و معرفی شرکت‌های مطرح (۲۳)



WWW.GhadamYar.Ir

WWW.PortaleDanesh.com

WWW.GhadamYar.Org

۰۹۱۲ ۳۰ ۹۰ ۱۰۸

باما همراه باشید...

۰۹۱۲ ۰۹ ۰۳ ۸۰۱

www.GhadamYar.com

جزوه آین دادرسی کیفری

منطبق با قانون جدید

وبلاگ حقوقی سعید شاکر

<http://dadban1365.blogfa.com/>

آموزشکده تخصصی حقوق

<http://dadban1365.kajblog.ir/>

سعید شاکر

۱۳۹۴داد

← هرگاه تجدیدنظر خواه یا فرجام خواه درخواست یا دادخواست تجدیدنظر یا فرجام را مسترد کند:

- ✓ دادگاه صادرکننده رأی نخستین، قرار **رد درخواست یا ابطال دادخواست** تجدیدنظر یا فرجام را صادر میکند.

← چنانچه پرونده به مرجع تجدیدنظر یا فرجام ارسال شده باشد:

- ✓ قرار رد درخواست یا ابطال دادخواست تجدیدنظر یا فرجام توسط دادگاه تجدیدنظر استان با دیوان عالی کشور صادر میشود.
- ✓ در هر حال، درخواست یا دادخواست تجدیدنظر یا فرجام مجدد، پذیرفته نیست.

← در تمام محاکومت‌های تعزیزی در صورتی که دادستان از حکم صادره درخواست تجدیدنظر نکرده

باشد:

- ✓ محاکوم علیه میتواند بیش از بایان مهلت تجدیدنظر خواهی با رجوع به دادگاه صادرکننده حکم، حق تجدیدنظر خواهی خود را اسقاط **یا درخواست تجدیدنظر را مسترد نماید و تقاضای تخفیف مجازات کند.**
- ✓ در اینصورت، دادگاه در وقت فوق العاده با حضور دادستان به موضوع رسیدگی و تا یک چهارم مجازات تعیین شده را کسر میکند. این حکم دادگاه قطعی است.

آرائی که در مرحله تجدیدنظر صادر میشود، قطعی است.

۴۴۴ ماده -

← مرجع رسیدگی به درخواست تجدیدنظر از آراء و تصمیمات دادگاه اطفال و نوجوانان:

- ✓ شعبه های از دادگاه تجدیدنظر استان است که مطابق با شرایط مقرر در این قانون و با ابلاغ رئیس قوه قضائیه تعیین میگردد.

← مرجع فرجام خواهی از آراء و تصمیمات دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان:

- ✓ دیوان عالی کشور است.

۴۴۵ ماده -

آراء دادگاه اطفال و نوجوانان در تمامی موارد قابل تجدیدنظرخواهی است.

۴۴۶ ماده -

← درخواست تجدیدنظر از آراء و تصمیمات دادگاه اطفال و نوجوانان را میتوان به :

۱. دفتر دادگاه صادرکننده حکم
۲. یا دفتر دادگاه تجدیدنظر استان
۳. یا چنانچه طفل یا نوجوان در کانون اصلاح و تربیت نگهداری میشود به دفتر کانون اصلاح و تربیت تسلیم نمود.

۴۴۷ ماده -

← درخواست تجدیدنظر از آراء و تصمیمات دادگاه اطفال و نوجوانان میتواند:

- ✓ توسط نوجوان یا ولی یا سپرست قانونی طفل یا نوجوان و یا **وکیل** آنان به عمل آید.
- ✓ **دادستان** نیز هرگاه آراء و تصمیمات دادگاه را مخالف قانون بداند میتواند درخواست تجدیدنظر نماید.
- ✓ **مدعی خصوصی** میتواند فقط از حکم مربوط به ضرر و زیان یا پرانت یا قرار منع یا موقوفی یا تعلیق تعییب و یا قرار بایکانی گردن پرونده تجدیدنظر خواهی کند.

فصل دوم- کیفیت رسیدگی دادگاه تجدیدنظر استان

-۴۴۸ ماده-

پرونده‌ها پس از وصول به دادگاه تجدیدنظر استان به ترتیب در دفتر کل یا در صورت تأسیس واحد رایانه و رعایت مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی در این واحد ثبت می‌شود و با رعایت ترتیب شعب دادگاه، به وسیله رئیس کل دادگستری استان یا معاون او و با یکی از رؤسای شعب به انتخاب وی با رعایت تخصص شعب و ترتیب وصول از طریق سامانه رایانه‌ای در حوزه‌های قضائی که سامانه رایانه‌ای دارند، ارجاع می‌شود.

-۴۴۹ ماده-

دادگاه به ترتیب وصول پرونده‌ها به نوبت رسیدگی می‌کند، مگر در مواردی که به موجب قانون، رسیدگی خارج از نوبت ضروری باشد.

- تبصره -

به جرائمی که موجب جریحه دار شدن احساسات عمومی شود:

✓ با درخواست دادستان صادرکننده کیفرخواست و موافقت دادگاه تجدیدنظر استان، خارج از نوبت رسیدگی می‌شود.

ماده-۴۵۰ مهم

رئیس شعبه، پرونده‌های ارجاعی را بررسی و گزارش جامع آن را تهیه می‌کند و یا به نوبت به یکی از اعضای دادگاه تجدیدنظر استان ارجاع می‌دهد. این عضو، گزارش پرونده را که متضمن جریان آن و بررسی کامل در خصوص تجدیدنظرخواهی و جهات قانونی آن است، تهیه و در جلسه دادگاه قرائت می‌کند. خلاصه این گزارش در پرونده درج می‌شود و سپس دادگاه به شرح زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

الف- در صورتی که تحقیقات ناقص باشد، قرار رفع نقص صادر می‌کند و پرونده را نزد دادسرای صادرکننده کیفرخواست یا دادگاه صادر کننده رأی می‌فرستد تا پس از انجام دستور دادگاه تجدید نظر استان، آن را بدون اظهار نظر اعاده کند و یا دادگاه تجدیدنظر می‌تواند خود مبادرت به انجام تحقیقات نماید.

ب- هرگاه رأی صادره از نوع قرار باشد و تحقیقات یا اقدامات دیگر ضروری نباشد و قرار مطابق مقررات صادر شده

باشد، آن را تأیید و پرونده به دادگاه صادر کننده قرار اعاده می‌شود و چنانچه به هر علت دادگاه تجدیدنظر عقیده به نقض داشته باشد، پرونده برای رسیدگی به دادگاه صادر کننده قرار اعاده می‌شود و آن دادگاه، مکلف است خارج از نوبت رسیدگی کند.

پ- هرگاه رأی توسط دادگاهی که صلاحیت ذاتی یا محلی ندارد صادر شود، دادگاه تجدیدنظر استان، رأی را نقض و پرونده را به مرجع صالح ارسال و مراتب را به دادگاه صادر کننده رأی اعلام می‌کند.

ت- اگر عملی که محکوم علیه به اتهام ارتکاب آن محکوم شده به فرض ثبوت، جرم نبوده یا به لحاظ شمول عفو عمومی و یا سایر جهات قانونی متهم قابل تعقیب نباشد، رأی مقتضی صادر می‌کند.

ث- در غیر از موارد مذکور در بندهای فوق، هرگاه جرم از جرایم مستوجب مجازات‌های حدود، قصاص و جرایم غیر عمدی مستوجب بیش از نصف دیه و یا جرایم تعزیری درجه چهار و پنج باشد به طور مطلق و در جرایم تعزیری درجه شش و هفت در صورت محکومیت به حبس و در سایر جرایم در صورت اقتضاء، دادگاه تجدیدنظر با صدور دستور تعیین وقت رسیدگی، طرفین و اشخاصی را که حضورشان ضروری است احضار می‌کند، طرفین می‌توانند شخصاً حاضر شوند یا وکیل معرفی کنند، در هر حال عدم حضور یا عدم معرفی وکیل مانع از رسیدگی نیست.(اصلاحی طبق ماده ۳۲ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴۵۱

در مواردی که رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر استان، مستلزم تعیین وقت و احضار طرفین است،
رسیدگی با حضور دادستان شهرستان مرکز استان یا یکی از معاونان یا دادیاران وی و با رعایت ماده

(۳۰۰) این قانون به ترتیب زیر انجام می‌شود:

- الف- قرائت گزارش پرونده و تحقیقات و اقدامات انجام شده توسط یکی از اعضای دادگاه
- ب- طرح سؤالات لازم و تحقیق از طرفین توسط رئیس یا مستشار و استماع دفاعیات آنان
- پ- کسب اطلاع از شهود و مطلعان در صورت لزوم
- ت- اظهار عقیده دادستان یا نماینده او و استماع اظهارات شاکی یا مدعی خصوصی و آخرین دفاعیات متهم یا وکلای آنان

ماده ۴۵۲

قرار معاینه محل و تحقیق محلی :

- ✓ توسط رئیس دادگام یا با تعیین او توسط یکی از مستشاران شعبه اجراء می‌شود.

چنانچه محل اجرای قرار، خارج از حوزه قضائی مرکز استان باشد:

✓ دادگاه تجدیدنظر استان میتواند اجرای قرار را از دادگاه محل مربوط درخواست کند

← و در صورتیکه محل اجرای قرار در حوزه قضائی استان دیگری باشد:

✓ با اعطای نیابت قضائی به دادگاه نخستین محل، درخواست اجرای قرار نماید.

-۴۵۳ ماده

← هرگاه دادگاه تجدیدنظر استان، حضور شخصی را که زندانی است لازم بداند:

✓ دستور اعزام او را به مسؤول زندان یا بازداشتگاه صادر میکند.

✓ چنانچه زندان یا بازداشتگاه در محل دیگری باشد، دادگاه میتواند با کسب موافقت مرجع

قضائی که متهم تحت نظر وی زندانی است، دستور دهد که متهم زندانی به طور موقت تا پایان رسیدگی در زندان نزدیک محل دادگاه نگهداری شود.

-۴۵۴ ماده

← احضار، جلب، رسیدگی به ادله، صدور رأی و سایر ترتیبات در دادگاه تجدیدنظر استان مطابق قواعد و مقررات مرحله نخستین است.

-۴۵۵ ماده

← دادگاه تجدیدنظر استان پس از تشکیل جلسه رسیدگی و اعلام ختم دادرسی به شرح زیر اتخاذ تصمیم میکند:

الف - هرگاه رأی مورد تجدیدنظر خواهی مطابق ادله موجود در پرونده و طبق قانون صادر شده باشد رأی را تأیید و پرونده را به دادگاه صادرکننده رأی اعاده میکند.

ب - هرگاه متهم به جهات قانونی قابل تعقیب نباشد یا دادگاه تجدیدنظر استان، به هر دلیل، برائت متهم را احراز کند، رأی تجدیدنظر خواسته را نقض و رأی مقتضی صادر میکند، هرچند محکوم^۱ علیه درخواست تجدیدنظر نکرده باشد و چنانچه محکوم^۱ علیه زندانی باشد، به دستور دادگاه فوري آزاد میشود.

پ - چنانچه رأی تجدیدنظر خواسته را مخالف قانون تشخیص دهد با استدلال و ذکر مبانی و مستند قانونی، آن را نقض و در ماهیت، انشای رأی میکند.

تبصره - عدم رعایت تشریفات دادرسی، موجب نقض رأی نیست، مگر آنکه تشریفات مذکور به درجهای از اهمیت باشد که موجب بی اعتباری رأی شود.

ماده -۴۵۶

← هرگاه از رأی صادره درخواست تجدیدنظر شود و از متهم تأمین أخذ نشده باشد **یا قرار تأمین با جرم و ضرر و زیان مدعی خصوصی متناسب نباشد:**

- ✓ دادگاه تجدیدنظر استان در صورت اقتضاء رأساً يَا به درخواست دادستان، شاکی یا مدعی خصوصی و یا متهم، تأمین متناسب أخذ می کند و این تصمیم قطعی است.

ماده -۴۵۷

← اگر رأی تجدیدنظر خواسته از نظر تعیین مشخصات طرفین یا تعیین نوع و میزان مجازات، تطبیق عمل با قانون، احتساب محکوم بـه یا خسارت و یا مواردی نظیر آن، متنضمـن اشتباـهی باشـد کـه به اساس رأـی، لـطـمه وارد نـسـازـد:

- ✓ دادگاه تجدیدنظر استان، رأـی رـا اصلاح و آـن رـا تـأـيـيد مـیـ كـنـد و تـذـكـر لـازـم رـا به دادـگـاه نـخـسـتـيـن مـیـ دـهـد.

ماده -۴۵۸

← **دادگاه تجدیدنظر استان نـمـيـتوـانـد مـجـازـات قـيـزـيرـي یـا اـقـداـهـات تـأـمـينـي و قـريـتـي مـقـرـر در حـكـم**

تجددنظر خواسته را تـشـدـيدـكـنـد، مـگـر در موـارـدـي كـه :

۱. مجازات مقرر در حکم نخستین برخلاف جهات قانونی، کمتر از حداقل میزانی باشد که قانون مقرر داشته و این امر مورد تجدیدنظر خواهی شاکی و یا دادستان قرار گرفته باشد.
۲. در این موارد، دادگاه تجدیدنظر استان با تصحیح حکم، نسبت به تعیین حداقل مجازاتی که قانون مقرر داشته است، اقدام میکند.

ماده -۴۵۹

← هرگاه دادگاه تجدیدنظر استان، محکوم علیه را مستحق تخفیف مجازات بداند:

- ✓ ضمن تـأـيـيد اـسـاسـيـ حـكـمـيـتوـانـد به نحو مـسـتـدـلـ مـجـازـات او رـا در حدود قـانـون تـخـفـيف دـهـد، هـرـچـندـ محـكـومـ عـلـيـه تـقـاضـاي تـجـدـيدـنـظـرـ نـكـرـده باـشـد.

ماده ۴۶۰-

دادگاه تجدیدنظر استان مکلف است پس از ختم رسیدگی، در همان جلسه و در صورت عدم امکان در اولین فرصت و حداکثر ظرف یک هفته، انشای رأی کند. تخلف از صدور رأی در مهلت مقرر موجب محکومیت انتظامی تا درجه چهار است.

ماده ۴۶۱-(واخواهی در دادگاه تجدیدنظر استان)

در مواردی که رأی دادگاه تجدیدنظر استان بر محکومیت متهم باشد و متهم و یا وکیل او در هیچ یک از مراحل دادرسی نخستین و تجدیدنظر حاضر نبوده و لایحه دفاعیه یا اعتراضیه هم نداده باشد، رأی دادگاه تجدیدنظر استان **ظرف بیست روز** پس از ابلاغ واقعی به متهم یا وکیل او، قابل واخواهی و رسیدگی در همان دادگاه است. رأیی که در این مرحله صادر میشود، **قطعی** است.

فصل سوم- گیفت رسیدگی دیوان عالی کشور

ماده ۴۶۲- دیوان عالی کشور در تهران مستقر است و شعب آن از رئیس و دو مستشار تشکیل میشود و مرجع فرجام خواهی در جرائم موضوع ماده (۴۲۸) این قانون است.

ماده ۴۶۳- دیوان عالی کشور به تعداد لازم عضو معاون دارد که می‌توانند وظایف مستشار **یا رئیس** را بر عهده گیرند. (اصلاحی طبق ماده ۳۳ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴۶۴-

جهات فرجامخواهی به قرار زیر است:

- ✓ الف - ادعای عدم رعایت قوانین مربوط به تقصیر متهم و مجازات قانونی او
- ب - ادعای عدم رعایت اصول دادرسی با درجه‌ای از اهمیت منجر به بی‌اعتباری رأی دادگاه
- پ - عدم انطباق مستندات با مدارک موجود در پرونده

ماده ۴۶۵-

پرونده‌ها به ترتیب وصول، در دفتر کل یا در صورت تأسیس واحد رایانه در این واحد با رعایت مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی ثبت میشود و توسط رئیس دیوان یا معاون او و در غیاب آنان، توسط یکی از رؤسای شعب دیوان به انتخاب رئیس دیوان عالی کشور و از طریق سامانه رایانه‌ای با رعایت تخصص شعب و ترتیب وصول، به یکی از شعب دیوان ارجاع می‌شود.

ماده ۴۶۶-

شعب دیوان عالی کشور به نوبت به پرونده‌ها رسیدگی میکنند، مگر در مواردی که:

- ✓ به موجب قانون، رسیدگی خارج از نوبت مقرر باشد
- ✓ یا در جرائمی که به تشخیص رئیس دیوان عالی کشور موجب جریحه‌دار شدن احساسات عمومی شود و رسیدگی خارج از نوبت ضرورت داشته باشد.

ماده ۴۶۷-

رئیس شعبه، پرونده‌های ارجاعی را خود بررسی و گزارش جامع آنها را تنظیم میکند و یا به نوبت به یکی از اعضای شعبه به عنوان عضو ممیز ارجاع می‌دهد. عضو ممیز، گزارش پرونده را که متنضمن جریان آن و بررسی کامل درباره فرجمخواهی و جهات قانونی آن است به صورت مستدل تهیه و به رئیس شعبه تسلیم می‌کند.

- تصویر -

هرگاه رئیس یا عضو ممیز در حین تنظیم گزارش از هر یک از قضاتی که در آن پرونده دخالت داشته اند، تخلف از مواد قانونی، یا عدم رعایت مبانی قضائی و یا اعمال غرض مشاهده کند، آن را به طور مشروح و با استدلال در گزارش خود متذکر می‌شود. به دستور رئیس شعبه، رونوشتی از این گزارش برای دادستان انتظامی قضات ارسال می‌گردد.

ماده ۴۶۸-

رسیدگی فرجمی در دیوان عالی کشور بدون احضار طرفین دعوی یا وکلای آنان انجام می‌شود، مگر آنکه شعبه رسیدگی کننده حضور آنان را لازم بداند. عدم حضور احضارشوندگان موجب تأخیر در رسیدگی و اتخاذ تصمیم نیست.

ماده ۴۶۹-مهـ

در موقع رسیدگی، عضو ممیز، گزارش پرونده و مفاد اوراقی را که لازم است قرائت میکند و طرفین یا وکلای آنان، در صورت حضور، میتوانند با اجازه رئیس شعبه، مطالب خود را اظهار دارند. همچنین دادستان کل یا نماینده وی با حضور در شعبه به طور مستدل، مستند و مكتوب نسبت به نقض یا ابرام رأی معترض عنه یا فرجمخواسته، نظر خود را اعلام می‌کند. سپس اعضای شعبه با توجه به محتویات پرونده و مفاد گزارش و مطالب اظهار شده، با درج نظر دادستان کل کشور یا نماینده وی در متن دادنامه، به شرح زیر اتخاذ تصمیم می‌کنند:

الف- اگر رأی مطابق قانون و ادله موجود در پرونده باشد با ابرام آن، پرونده را به دادگاه صادر کننده رأی اعاده می-نمایند.

ب - هرگاه رأی مخالف قانون، یا بدون توجه به ادله و مدافعت طرفین صادر شده باشد یا رعایت تشریفات قانونی نشده و آن تشریفات به درجه ای از اهمیت باشد که موجب بیاعتباری رأی شود، شعبه دیوان عالی کشور، رأی را نقض و به شرح زیر اقدام میکند:

۱- اگر عملی که محکوم علیه به اتهام ارتکاب آن محکوم شده به فرض ثبوت، جرم نبوده یا به لحاظ شمول عفو عمومی و یا سایر جهات قانونی متهم قابل تعقیب نباشد، رأی صادره نقض بلا ارجاع میشود. مهم

۲- اگر رأی صادره از نوع قرار و یا حکمی باشد که به علت ناقص بودن تحقیقات نقض شده است، برای رسیدگی مجدد به دادگاه صادرکننده رأی ارجاع میشود.

۳- اگر رأی به علت عدم صلاحیت ذاتی دادگاه نقض شود، پرونده به مرجعی که دیوان عالی کشور، صالح تشخیص میدهد، ارسال میشود و مرجع مذکور مكلف به رسیدگی است.

۴- در سایر موارد، پس از نقض رأی، پرونده به دادگاه هم عرض ارجاع میشود.

تبصره-

در مواردی که دیوان عالی کشور رأی را به علت نقص تحقیقات نقض میکند، مكلف است تمام موارد نقض تحقیقات را به تفصیل ذکر کند.

نکته :

موارد نقض بلا ارجاع در دیوان عالی کشور:

- ✓ اگر عملی که محکوم علیه به اتهام ارتکاب آن محکوم شده به فرض ثبوت، جرم نبوده
- ✓ یا به لحاظ شمول عفو عمومی و یا سایر جهات قانونی متهم قابل تعقیب نباشد

-۴۷۰ ماده

✓ مرجع رسیدگی پس از نقض رأی در دیوان عالی کشور به شرح زیر اقدام میکند: مهم

الف- در صورت نقض رأی به علت ناقص بودن تحقیقات، باید تحقیقات موردنظر دیوان عالی کشور را انجام دهد و سپس مبادرت به صدور رأی کند.

ب- در صورت نقض قرار و ضرورت رسیدگی ماهوی، باید از نظر دیوان عالی کشور متابعت نماید و در ماهیت، رسیدگی و انشای حکم کند، مگر آنکه پس از نقض، جهت تازه‌ای برای صدور قرار حادث شود.

- ✓ در صورت نقض حکم در غیر موارد مذکور:
- ✓ دادگاه میتواند بر مفاد رأی دادگاه قبلی اصرار کند.
 - ✓ چنانچه این حکم مورد فرجام خواهی واقع شود و شعبه دیوان عالی کشور پس از بررسی، استدلال دادگاه را پیدا کرده، حکم را ابرام میکند و در غیر اینصورت، پرونده در هیأت عمومی شعب کیفری مطرح می شود.
 - ✓ هرگاه نظر دادگاه صادر کننده رأی مورد تأیید قرار گیرد، رأی ابرام میشود
 - ✓ و در صورتی که نظر شعبه دیوان عالی کشور را تأیید کند، حکم صادره نقض و پرونده به شعبه دیگر دادگاه ارجاع میشود.
 - ✓ دادگاه مذبور بر اساس استدلال هیأت عمومی دیوان عالی کشور، حکم صادر می کند. این حکم قطعی و غیرقابل فرجام است.
 - ✓ در صورتی که هیأت عمومی پرونده را به علت نقص تحقیقات قابل رسیدگی نداند با ذکر موارد نقض، پرونده را به شعبه دیوان عالی کشور اعاده می نماید. شعبه دیوان مطابق قسمت (۲) بند(ب) ماده (۴۶۹) اقدام می کند. (اصلاحی طبق ماده ۳۴ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴۷۱ - (نحوه صدور آراء وحدت رویه در دیوان عالی کشور)

- ← هرگاه از شعب مختلف دیوان عالی کشور یا دادگاهها نسبت به موارد مشابه، اعم از حکوی، کیفری و امور حسی، با استنباط متفاوت از قوانین، آراء مختلفی صادر شود:
- ✓ رئیس دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور، به هر طریق که آگاه شوند، مکلفند نظر هیأت عمومی دیوان عالی کشور را به منظور ایجاد وحدت رویه درخواست کنند.
 - ✓ هر یک از قضات شعب دیوان عالی کشور یا دادگاهها یا دادستانها یا وکلای دادگستری نیز میتوانند با ذکر دلیل از طریق رئیس دیوان عالی کشور یا دادستان کل کشور، نظر هیأت عمومی را درباره موضوع درخواست کنند.
 - ✓ هیأت عمومی دیوان عالی کشور به ریاست رئیس دیوان عالی یا معاون وی و با حضور دادستان کل کشور یا نماینده او و حداقل سه چهارم رؤسا و مستشاران و اعضای معاون تمام شعب تشکیل می شود تا موضوع مورد اختلاف را بررسی و نسبت به آن اتخاذ تصمیم کنند.
 - ✓ رأی اکثریت در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاهها و سایر مراجع، اعم از قضائی و غیرآن لازم الاتباع است؛ اما نسبت به رأی قطعی شده بی اثر است.
 - ✓ در صورتیکه رأی، اجراء نشده یا در حال اجراء باشد و مطابق رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور، عمل انتسابی جرم شناخته نشود یا رأی به جهاتی مساعد به حال

محکوم علیه باشد، رأی هیأت عمومی نسبت به آراء مذکور قابل تسری است و مطابق مقررات قانون مجازات اسلامی عمل میشود.

ماده ۴۷۲-

در کلیه مواردی که هیأت عمومی دیوان عالی کشور به منظور ایجاد وحدت رویه قضائی و یا رسیدگی به آراء اصراری و یا انجام سایر وظایف قانونی تشکیل میگردد:

✓ باید با حضور دادستان کل یا نماینده وی باشد. قبل از اتخاذ تصمیم، دادستان کل یا نماینده وی اظهارنظر میکند.)

ماده ۴۷۳-

آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور:
✓ فقط به موجب قانون یا رأی وحدت رویه مؤخری که مطابق ماده (۴۷۱) این قانون صادر میشود، قابل تغییر است.

فصل چهارم- اعاده دادرسی

ماده ۴۷۴-

در خواست اعاده دادرسی در مورد احکام محکومیت قطعی دادگاه‌ها اعم از آنکه حکم مذکور به اجراء گذاشته شده یا نشده باشد در موارد زیر پذیرفته می‌شود: مهم

- الف- کسی به اتهام قتل شخصی محکوم شود و سپس زنده بودن وی محرز گردد.
- ب- چند نفر به اتهام ارتکاب جرمی محکوم شوند و ارتکاب آن جرم به گونه‌ای باشد که نتوان بیش از یک مجرم برای آن قائل شد.
- پ - شخصی به علت انتساب جرمی محکوم شود و فرد دیگری نیز به موجب حکمی از مرجع قضائی به علت انتساب همان جرم محکوم شده باشد، به طوری که از تعارض و تضاد مفاد دو حکم، بیگناهی یکی از آنان احراز گردد.
- ت- درباره شخصی به اتهام واحد، احکام متفاوتی صادر شود.
- ث- در دادگاه صالح ثابت شود که اسناد جعلی یا شهادت خلاف واقع گواهان، مبنای حکم بوده است.
- ج - پس از صدور حکم قطعی، واقعه جدیدی حادث و یا ظاهر یا ادله جدیدی ارائه شود که موجب اثبات بیگناهی محکوم علیه یا عدم تقصیر وی باشد.
- ج- عمل ارتکابی جرم نباشد و یا مجازات مورد حکم بیش از مجازات مقرر قانونی باشد.

-۴۷۵ ماده

اشخاص زیر حق درخواست اعاده دادرسی دارند:

- الف- محکوم علیه یا وکیل یا نماینده قانونی او و در صورت فوت یا غیبت محکوم علیه، همسر و وراث قانونی و وصی او
- ب- دادستان کل کشور
- پ- دادستان مجری حکم

-۴۷۶ ماده

درخواست اعاده دادرسی به دیوان عالی کشور تسلیم میشود. ✓

این مرجع پس از احراز انطباق موضوع درخواست با یکی از موارد موضوع ماده (۴۷۴) این قانون، با تجویز اعاده دادرسی، رسیدگی مجدد را به دادگاه همعرض دادگاه صادرکننده حکم قطعی، ارجاع میدهد و در غیر این صورت قرار رد اعاده دادرسی صادر مینماید. ✓

نکته: در صورت تجویز اعاده دادرسی توسط دیوان عالی کشور، رسیدگی مجدد: را به دادگاه همعرض دادگاه صادرکننده حکم قطعی، ارجاع میدهد ✓

○

-۴۷۷ ماده

← در صورتی که رئیس قوه قضائیه رأی قطعی صادره از هریک از مراجع قضائی را خلاف شرع بین تشخیص دهد:

با تجویز اعاده دادرسی، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال تا در شعبی خاص که توسط رئیس قوه قضائیه برای این امر تخصیص می‌یابد رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید. ✓
شعب خاص مذکور مبنیاً بر خلاف شرع بین اعلام شده، رأی قطعی قبلی را نقض و رسیدگی مجدد اعم از شکلی و ماهوی به عمل می‌آورند و رأی مقتضی صادر می‌نمایند. ✓

تبصره ۱-

← آراء قطعی مراجع قضائی (اعم از حقوقی و کیفری) شامل احکام و قرارهای دیوان عالی کشور، سازمان قضائی نیروهای مسلح، دادگاههای تجدیدنظر و بدوعی، دادسراهای و شوراهای حل اختلاف می‌باشند.

تبصره ۲

← آراء شعب دیوان عالی کشور در باب تجویز اعاده دادرسی و نیز دستورهای موقت دادگاهها، اگر توسط رئیس قوه قضائیه خلاف شرع بین تشخیص داده شود، مشمول احکام این ماده خواهد بود.

تبصره ۳

← در صورتی که رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور، رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح و یا رئیس کل دادگستری استان در انجام وظایف قانونی خود، رأی قطعی اعم از حقوقی یا کیفری را خلاف شرع بین تشخیص دهند:

- ✓ می‌توانند با ذکر مستندات از رئیس قوه قضائیه درخواست تجویز اعاده دادرسی نمایند.
- ✓ مفاد این تبصره فقط برای **یکبار** قابل اعمال است؛ مگر اینکه خلاف شرع بین آن به جهت دیگری باشد.

ماده ۴۷۸

← هرگاه رأی دیوان عالی کشور مبنی بر تجویز اعاده دادرسی باشد یا طبق ماده (۴۷۷) اعاده دادرسی پذیرفته شده باشد اجرای حکم تا صدور حکم مجدد به تعویق میافتد و چنانچه از متهم تأمین أخذ نشده و یا تأمین منتفی شده باشد یا متناسب نباشد، دادگاهی که پس از تجویز اعاده دادرسی به موضوع رسیدگی میکند، تأمین لازم را أخذ می‌نماید.

تبصره

← در صورتی که مجازات مندرج در حکم، از نوع **مجازات سالب حیات یا سایر مجازات‌های بدنه** **بالغ و قمع باشند**، شعبه دیوان عالی کشور با وصول تقاضای اعاده دادرسی قبل از اتخاذ تصمیم درباره تقاضا، **دستور توقف اجرای حکم را می‌دهد**. (اصلاحی طبق ماده ۳۵ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۴۷۹

← پس از شروع به محاکمه جدید، هرگاه ادله‌ای که اقامه شده قوی باشد، قرار توقف آثار و تبعات حکم اولی، فوری صادر می‌شود و دادرسی مطابق مواد این قانون انجام می‌گیرد.

ماده ۴۸۰-

هرگاه دادگاه پس از رسیدگی ماهوی، درخواست اعاده دادرسی را وارد تشخیص دهد، حکم مورد اعاده دادرسی را نقض و حکم مقتضی صادر میکند.

در صورتی که درخواست اعاده دادرسی راجع به قسمتی از حکم باشد، فقط همان قسمت نقض یا اصلاح میشود. حکم دادگاه از حیث تجدیدنظر یا فرجامخواهی تابع مقررات مربوط است.

ماده ۴۸۱

← اگر جهت اعاده دادرسی، متغیرت دو حکم باشد:

دادگاه پس از قبول اعاده دادرسی، هر یک را که صحیح تشخیص دهد، تأیید و رأی دیگر را نقض می کند و چنانچه هر دو رأی را غیرصحیح تشخیص دهد پس از نقض آنها وفق مقررات رسیدگی می کند.

ماده ۴۸۲

← نسبت به حکمی که پس از اعاده دادرسی صادر میشود:

دیگر اعاده دادرسی از همان جهت پذیرفته نمیشود. مگر اینکه اعاده دادرسی از مصاديق ماده (۴۷۷) بوده و متغیرت رأی صادره با مسلمات فقهی به جهات دیگری غیر از جهت قبلی باشد و یا رأی جدید مجدداً همانند رأی قبلی متغیر با مسلمات فقهی صادر شده باشد.

ماده ۴۸۳

← هرگاه شاکی یا مدعی خصوصی در جرائم غیرقابل گذشت، پس از قطعی شدن حکم از شکایت خود صرفنظر کند:

محکوم علیه میتواند از دادگاه صادرکننده حکم قطعی، درخواست کند در میزان مجازات او تجدیدنظر شود.

در این صورت، دادگاه به درخواست محکوم علیه **در وقت فوق العاده و با حضور دادستان با نماینده او با** رعایت مقررات ماده (۳۰۰) این قانون، رسیدگی میکند و مجازات را در صورت اقتضاء در حدود قانون تخفیف میدهد یا به مجازاتی که مناسبتر به حال محکوم علیه باشد، تبدیل میکند. این رأی قطعی است.

بخش پنجم- اجرای احکام کیفری و اقدامات تأمینی و تربیتی

فصل اول- کلیات

-۴۸۴ ماده

← اجرای احکام کیفری بر عهده **دادستان** است و «معاونت اجرای احکام کیفری» تحت ریاست و نظارت وی در مناطقی که رئیس قوه قضائیه تشخیص میدهد، در **دادسا** عهده‌دار این وظیفه است. (اصلاحی طبق ماده ۳۶ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

-تبصره ۱

← معاونت اجرای احکام کیفری، می‌تواند در صورت ضرورت دارای واحد یا واحدهای تخصصی برای اجرای احکام باشد.

-تبصره ۲

✓ معاونت اجرای احکام کیفری یا واحدی از آن می‌تواند با تصویب رئیس قوه قضائیه در زندان‌ها و یا مؤسسات کیفری مستقر شود.

✓ شیوه استقرار و اجرای وظایف آنها به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری رئیس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

-تبصره ۳

← در حوزه قضائی بخش، اجرای احکام کیفری به عهده:
✓ رئیس دادگاه و در غیاب وی با دادرس علی‌البدل است.
➤ فکته: ریاست و نظارت بر "معاونت اجرای احکام" عهده **دادستان** است.

ماده ۴۸۵- معاونت اجرای احکام کیفری به تعداد لازم قاضی اجرای احکام کیفری، مددکار اجتماعی، مأمور اجراء و مأمور مراقبتی در اختیار دارد.
تبصره- قاضی اجرای احکام کیفری باید **حداقل سه سال** سابقه خدمت قضائی داشته باشد.

← قوه قضائيه به منظور انجام وظایف مددکاران اجتماعی، تشکيلات مناسبی تحت عنوان «مددکاري اجتماعي» را در حوزه قضائي هر شهرستان ايجاد می نماید.

← مددکاران اجتماعی از بين فارغ التحصيلان رشته های مددکاري اجتماعي، علوم تربیتی، روانشناسی، جامعه شناسی، جرمشناسی و حقوق استخدام می شوند.

- تبصره

← در رشته های مذکور، اولویت با فارغ التحصيلان رشته مددکاري اجتماعي است.

← در هر معاونت اجرای احکام کيفري، واحد سجل کيفري و عفو و بخسودگی برای انجام وظایف زير تشکيل می شود:

- الف- ايجاد بانک اطلاعاتی مجرمان خطرناک، متهمان تحت تعقیب و متواری و محکومان فراری
- ب- تنظیم برگ سجل کيفري محکوم^۱ علیه در محکومیت^۲ های مؤثر کيفري با ثبت و درج مشخصات دقیق و اثر انگشت و تصویر وی به صورت الکترونیکی
- پ- ثبت و ارسال درخواست عفو محکوم^۳ علیه و نیز پیشنهاد عفو یا تخفیف مجازات محکومان طبق مقررات

تبصره ۱- ترتیب ثبت و تنظیم این مشخصات، امكان دسترسی به این اطلاعات و چگونگی تشکيل و راهاندازی شبکه الکترونیکی سجل کيفري با رعایت مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی و به موجب آين نامه^۴ اى است که ظرف ششماه از تاريخ لازما لاجراء شدن اين قانون توسط وزير دادگستری با همکاري رئيس سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی كشور تهیه ميشود و به تصویب رئيس قوه قضائيه ميرسد.

تبصره ۲- اقدامات موضوع بندهای (الف) و (ب) اين ماده با همکاري نيري انتظامي و نهادهای اطلاعاتي و امنيتى صورت می گيرد.

ماده ۴۸۹-

← وظایف قاضی اجرای احکام کیفری عبارت است از:**مهما**

- الف- صدور دستور اجرای احکام لازم‌الاجرای کیفری و نظارت بر شیوه اجرای آنها
- ب- نظارت بر زندان‌ها در امور راجع به زندانیان
- پ- اعلام نظر درباره زندانیان واجد شرایط عفو و آزادی مشروط مطابق قوانین و مقررات
- ت- اعطای مرخصی به محکومان براساس قوانین و مقررات
- ث- اتخاذ تصمیم درباره محکومان سالم‌نمود، مبتلایان به بیماری‌های روانی و بیماری‌های جسمی صعب‌العلاج و سایر افراد محکوم نیازمند به مراقبت و توجه ویژه، از قبیل صدور اجازه بسترسی برای آنها در مراکز درمانی بر اساس ضوابط و مقررات
- ج- اجرای سایر وظایفی که به موجب قوانین و مقررات برای اجرای مجازات‌ها وضع شده یا بر عهده قاضی اجرای احکام کیفری یا ناظر زندان قرار گرفته است.

ماده ۴۹۰-

✓ آراء کیفری در موارد زیر پس از ابلاغ به موقع اجراء گذاشته می‌شود:

- الف- رأی قطعی که دادگاه نخستین صادر می‌کند.
- ب- رأیی که در مهلت قانونی نسبت به آن واخواهی یا درخواست تجدیدنظر یا فرجام نشده باشد یا درخواست تجدیدنظر یا فرجام آن رد شده باشد.
- پ- رأیی که مرجع تجدیدنظر آن را تأیید یا پس از نقض رأی نخستین صادر کرده باشد.
- ت- رأیی که به تأیید مرجع فرجام رسیده باشد.

ماده ۴۹۱-

✓ هرگاه قاضی اجرای احکام کیفری، رأی صادره را از لحاظ قانونی لازم‌الاجراء نداند: مراقب را با اطلاع دادستان به دادگاه صادرکننده رأی قطعی اعلام و مطابق تصمیم دادگاه اقدام می‌کند.

ماده ۴۹۲-

✓ هرگاه رأی، در خصوص اشخاص متعدد صادرشده باشد و در موعد مقرر بعضی از آنان اعتراض و یا درخواست تجدیدنظر یا فرجام کرده باشند:

- ✓ پس از گذشت مهلت اعتراض و یا تجدیدنظر یا فرجام درمورد بقیه لازم‌الاجراء است.

ماده ۴۹۳-

- ✓ اعتراض و یا درخواست تجدیدنظر یا فرجام درباره یک قسمت از رأی:
✓ مانع از اجرای سایر قسمتهای لازم الاجرا آن نیست.

ماده ۴۹۴-

- ✓ عملیات اجرای رأی:
با دستور قاضی اجرای احکام کیفری شروع می‌شود و به هیچ وجه متوقف نمی‌شود.
مگر در مواردی که قانون مقرر نماید.

ماده ۴۹۵-

- ✓ آراء کیفری به دستور و تحت نظارت قاضی اجرای احکام کیفری اجراء می‌شود
✓ و در مواردی که طبق قانون، اجرای رأی باید توسط وزارت خانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و سازمان‌ها و نهادهایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است به عمل آید، قاضی اجرای احکام کیفری، ضمن صدور دستور اجراء و ارائه تعیینات لازم، برچگونگی اجراء و اقدامات آنها نظارت دارد.

ماده ۴۹۶-

- ✓ تمام ضابطان دادگستری، نیروهای انتظامی و نظامی، مقامات و مستخدمان وزارت خانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و سازمان‌ها و نهادهایی که شمول قانون بر آنان مستلزم ذکر یا تصریح نام است، در حدود وظایف خود مکلفند دستور قاضی اجرای احکام کیفری را در مقام اجرای رأی که مرتبط با اجرای آن است رعایت کنند. متخلف از مقررات این ماده، علاوه بر تعقیب انتظامی و اداری، به مجازات مقرر قانونی نیز محکوم می‌شود.

ماده ۴۹۷-

- ✓ رفع ابهام و اجمال از رأی با دادگاه صادرکننده رأی قطعی است.
✓ اما رفع اشکالات مربوط به اجرای رأی با رعایت موازین شرعی و قانونی، با قاضی اجرای احکام کیفری است که رأی زیر نظر او اجراء می‌شود.

ماده ۴۹۸-

- ✓ هرگاه شیوه اجرای رأی در دادنامه تعیین گردد ← به همان ترتیب اجراء میشود
✓ و در صورت عدم تعیین شیوه اجراء، قاضی اجرای احکام کیفری مطابق مقررات قانونی، رأی را اجراء میکند.

ماده ۴۹۹-

← اجرای علنی مجازات ممنوع است:

- ✓ مگر در موارد الزام قانونی با در صورتیکه به لحاظ آثار و تبعات اجتماعی بزه ارتكابی،
نحوه ارتكاب جرم و سوابق مرتكب و بیم تجربی او یا دیگران، دادگاه خود یا به پیشنهاد دادستان اجرای علنی مجازات را ضروری تشخیص دهد و اجرای علنی مجازات را در رأی تصریح کند.

ماده ۵۰۰-

← محکوم‌علیه برای اجرای رأی احضار میشود و در صورت عدم حضور:

- ✓ به کفیل یا وثیقه‌گذار اخطار میشود تا محکوم‌علیه را برای اجرای رأی تسلیم کند.
در این صورت، قاضی اجرای احکام کیفری میتواند به طور همزمان دستور جلب محکوم‌علیه را صادر کند.

تبصره -

← در صورتی که پیام فرار یا مخفی شدن محکوم‌علیه باشد:

- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری میتواند با ذکر دلیل در پرونده، از ابتداء دستور جلب محکوم‌علیه را صادر کند.

ماده ۵۰۱-

← **اجرای مجازات در موارد زیر به تشخیص و دستور قاضی احکام به تعویق می‌افتد:**

- الف - دوران بارداری
- ب - پس از زایمان حداقل تا شش ماه
- پ - دوران شیردهی حداقل تا رسیدن طفل به سن دو سالگی
- ت - اجرای مجازات شلاق در ایام حیض یا استحاضه

ماده ۵۰۲-

← **هرگاه محکوم‌علیه به بیماری جسمی یا روانی مبتلا باشد و اجرای مجازات موجب تشدید بیماری و یا**

تأخیر در بیبودی وی شود:

- ✓ **قاضی اجرای احکام کیفری** با کسب نظر پزشکی قانونی تا زمان بیبودی، اجرای مجازات را به تعویق می‌اندازد.

← **چنانچه در جرائم تعزیری امیدی به بیبودی بیمار نباشد، قاضی اجرای احکام کیفری:**

- ✓ پس از احراز بیماری محکوم‌علیه و مانع بودن آن برای اعمال مجازات، با ذکر دلیل، پرونده را **برای تبدیل به مجازات مناسب دیگر** با در نظر گرفتن نوع بیماری و مجازات به مرجع صادرکننده رأی قطعی ارسال میکند.

- تبصره

← **هرگاه حین اجرای مجازات، بیماری حادث شود و تعویق اجرای مجازات فوریت داشته باشد:**

- ✓ **قاضی اجرای احکام کیفری**، ضمن صدور دستور توقف اجرای آن، طبق مقررات این ماده اقدام می‌کند.

ماده ۵۰۳-

← هرگاه محکوم‌علیه در جرائم تعزیزی، پس از صدور حکم قطعی، مبتلا به جنون شود:

- ✓ تا زمان افاقه، اجرای حکم به تعویق میافتد؛ مگر در مورد مجازات‌های مالی که از اموال محکوم‌علیه وصول میشود.

تبصره -

← محکوم به جبس یا کسی که به علت عدم پرداخت جزای نقدی در جبس به سر می‌برد، در صورت جنون:

- ✓ تا بهبودی در بیمارستان روانی یا مکان مناسب دیگری نگهداری میشود. این ایام جزء مدت محکومیت وی محاسبه میشود.

ماده ۵۰۴-

← در **غیر مجازات حبس**، هرگاه رئيس قوه قضائیه با اعفو یا تخفیف مجازات محکوم‌علیه برای پیشنهاد به مقام رهبری موافقت کند و دستور توقف اجرای حکم دهد، اجرای حکم متوقف میشود.

ماده ۵۰۵-

← در مواردی که مطابق مقررات، اجرای رأی موقوف میشود:

- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری "قرار موقوفی اجراء" صادر میکند.

ماده ۵۰۶-

← موقوف شدن اجرای مجازات:

- ✓ در حقوق شاکی یا مدعی خصوصی و اجرای احکام ضبط اشیاء و اموالی که وسیله ارتكاب جرم بوده و یا از ارتكاب جرم تحسیل شده است، تأثیری نخواهد داشت، مگر اینکه علت موقوف شدن اجرای مجازات، نسخ مجازات قانونی باشد.

ماده ۵۰۷-

← چنانچه اجرای مجازات مستلزم دسترسی به محکوم‌علیه به دفعات باشد و محکوم‌علیه در پرونده فاقد

قرار تأمین بوده و یا قرار صادره متناسب نباشد:

- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری مطابق مقررات، قرار تأمین متناسب صادر میکند.

← قاضی اجرای احکام کیفری درباره درخواست محکوم علیه، کفیل یا وثیقه گذار مبنی بر تبدیل قرار تأمین،
تغییر کفیل یا وثیقه گذار و یا جایگزینی وثیقه، تصمیم میگیرد.

← هرگاه اقدامات قاضی اجرای احکام کیفری منتهی به دسترسی به محکوم علیه نشود و بیم فرار وی از
کشور باشد:

✓ میتواند دستور منع خروج او را از کشور صادر و به مراجع قانونی اعلام کند؛ اما به محض
حضور یا دستگیری محکوم علیه نسبت به لغو این دستور اقدام میکند.

← هرگاه پس از صدور حکم معلوم شود محکومیت‌های قطعی دیگری است و اعمال
مقررات تعدد، در میزان مجازات قابل اجراء مؤثر است، قاضی اجرای احکام کیفری به شرح زیر اقدام
میکند:

الف- اگر احکام به طور قطعی صادر یا به لحاظ عدم تجدیدنظر خواهی قطعی
شده باشند. در صورت تساوی دادگاهها:

- پرونده‌ها را به دادگاه صادرکننده آخرین حکم و در غیر این صورت به دادگاه دارای صلاحیت
بالاتر ارسال می‌کند، تا پس از نقض تمام احکام، با رعایت مقررات مربوط به تعدد جرم، حکم
واحد صادر شود.

ب- اگر حداقل یکی از احکام در دادگاه تجدیدنظر استان صادر شده باشد:

- پرونده‌ها را به این دادگاه ارسال میکند تا پس از نقض تمام احکام با رعایت مقررات مربوط به
تعدد جرم، حکم واحد صادر شود. چنانچه احکام از شعب مختلف دادگاه تجدیدنظر استان
 الصادر شده باشد، شعبه صادرکننده آخرین حکم تجدیدنظر خواسته صلاحیت رسیدگی دارد.

پ- در سایر موارد و همچنین در صورتی که حداقل یکی از احکام در دیوانعالی
کشور مورد تأیید قرار کرفته باشد یا احکام متعدد در حوزه‌های قضائی
استان‌های مختلف یا در دادگاه‌های با صلاحیت ذاتی متفاوت صادر شده باشد:

- پرونده‌ها را به دیوان عالی کشور ارسال میکند تا پس از نقض احکام، حسب مورد، مطابق
بندهای (الف) یا (ب) اقدام شود.

تبصره -

در موارد فوق، دادگاه در وقت فوق العاده بدون حضور طرفین به موضوع، رسیدگی و بدون ورود در شرایط و ماهیت محکومیت با رعایت مقررات تعدد جرم، حکم واحد صادر میکند.

ماده ۵۱۱- ممه

هرگاه هنگام اجرای حکم معلوم شود محکوم علیه محکومیت های قطعی دیگری داشته است که در اعمال مقررات تکرار جرم مؤثر است:

- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری، پرونده را نزد دادگاه صادر کننده حکم قطعی ارسال میکند.
- ✓ در اینصورت، چنانچه دادگاه، محکومیت های سابق را محرز دانست، مطابق مقررات اقدام مینماید.

تبصره -

هرگاه حکم در دیوان عالی کشور تأیید شده باشد:

- ✓ پرونده به آن مرجع ارسال میشود تا چنانچه محکومیت های سابق را محرز دانست، حکم را نقض و پرونده را جهت صدور حکم به دادگاه صادر کننده آن ارسال کند.

ماده ۵۱۲-

شخصی که به موجب حکم قطعی، برائت حاصل کند، میتواند حداقل ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ رأی، از دادگاه صادر کننده حکم نخستین درخواست نماید که حکم برائت از محل اعتبارات مربوط به قوه قضائیه در یکی از روزنامه های کنیرالانتشار منتشر شود.

فصل دوم- اجرای مجازات حبس

ماده ۵۱۳-

اشخاص محکوم به حبس با ذکر مشخصات کامل، نوع جرم، میزان محکومیت، ایام بازداشت قبلی و مرجع صادر کننده حکم در برگه مخصوص، برای تحمل کیفر به زندان همان حوزه قضائی یا نزدیک ترین حوزه قضائی آن استان، حسب مورد، به همراه مأمور بدرقه زن و یا مرد و با رعایت موازین مراقبتی، اعزام و معرفی می شوند.

تبصره ۱ - زندان‌ها به زندان بسته، نیمه باز، مراکز حرفه آموزی و اشتغال و مراکز اقدامات تأمینی و تربیتی از جمله کانون اصلاح و تربیت برای اطفال و نوجوانان تقسیم می‌شود.

تبصره ۲ - به جز مواردی که در قانون یا در حکم دادگاه تصریح شده است، محکومان با توجه به نوع و مدت محکومیت، پیشینه و شخصیت‌شان، بر اساس تصمیم شورای طبقه بنده و تأیید قاضی اجرای احکام در یکی از بخش‌های فوق نگهداری می‌شوند.

-**تبصره ۳**

← در صورتی که محل اقامت محکوم به حبس، خارج از حوزه دادگاه صادرکننده حکم باشد:

✓ نامبرده برای تحمل ادامه حبس به زندان محل اقامت خود منتقل می‌شود؛ **مگر اینکه** این امر موجب مفسده باشد که در این صورت با تشخیص قاضی صادرکننده رأی قطعی به نزدیک‌ترین زندان به محل اقامت خود منتقل می‌شود. هزینه انتقال از محل اعتبارات قوه قضائیه پرداخت می‌شود.

-**ماده ۵۱۴**

✓ نگهداری **محکومان و متهمان** در یک مکان ممنوع است.
✓ نگهداری متهمان در بازداشتگاه‌ها و زیر نظر سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور صورت می‌گیرد.

-**ماده ۵۱۵**

← **مدت تمام کیفرهای حبس از روزی شروع می‌شود که :**

✓ محکوم علیه به موجب حکم قطعی لازم الاجراء، حبس شود.
✓ چنانچه محکوم علیه پیش از صدور حکم به علت اتهام یا اتهاماتی که در همان پرونده مطرح بوده تحت نظر یا بازداشت شده باشد، مدت بازداشت قبلی از میزان حبس او کسر می‌شود.

-**تبصره**

← **اگر مدت زمان تحت نظر یا بازداشت شدن متهم کمتر از بیست و چهار ساعت باشد:**

✓ در احتساب ایام بازداشت، یک روز محاسبه می‌شود.

-۵۱۶-

← در مورد محکومیت به مجازات‌های **جایگزین حبس، شلاق و جزای نقدی**، ایام بازداشت قبلی موضوع

ماده (۵۱۵) به شرح زیر محاسبه میشود:

الف- به ازای هر روز بازداشت قبلی، یک روز جزای نقدی روزانه، هشت ساعت خدمات عمومی و پنج روز از دوره مراقبت کسر میشود.

ب- در مورد محکومیت به شلاق به عنوان مجازات تعزیری به ازای هر روز بازداشت قبلی، سه ضربه از شلاق کسر میشود.

پ- در مورد محکومیت به جزای نقدی، مطابق مقررات فصل مربوط به نحوه اجرای محکومیت‌های مالی اقدام میشود.

-۵۱۷-

← چنانچه قاضی صادر کننده حکم، ایام بازداشت قبلی را محاسبه نکرده باشد:

✓ **قاضی اجرای احکام کیفری** به احتساب این ایام، حسب ملاک‌های موضوع مواد فوق اقدام میکند.

-۵۱۸-

← قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است دستور تعیین وقت پرونده محکوم به حبس را به گونه‌ای صادر کند که :

✓ **حداقل ده روز پیش از اتمام مدت حبس**، پرونده تحت نظر قرار گیرد تا با تعیین تاریخ اتمام مدت حبس محکوم علیه، دستور آزادی وی را در تاریخ یادشده صادر و به زندان اعلام کند.
✓ رئیس زندان نیز مکلف است پس از اتمام مدت حبس چنانچه محکوم علیه به اتهام دیگری در بازداشت نباشد، فوری برای آزادی زندانی اقدام نماید و نتیجه اقدامات را بلافاصله به **قاضی اجرای احکام کیفری** اعلام کند.

-تبصره-

← در صورتی که تخلف از این ماده منجر به حبس بیش از مدت مقرر در رأی گردد:

✓ **قاضی اجرای احکام کیفری** علاوه بر محکومیت انتظامی تا درجه چهار، طبق مواد (۱۴) و (۲۵۵) این قانون مسؤول پرداخت خسارت حبس اضافی به محکوم علیه است.

✓ رئیس زندان مکلف است هرگونه انتقال یا اعزام زندانی به زندان یا حوزه‌های قضائی دیگر و نیز بازگشت او را بلافاصله و حسب مورد، به قاضی اجرای احکام کیفری یا مرجع قضائی مربوط به طور کتبی و با ذکر ادله و سوابق اطلاع دهد.

✓ محکومان می‌توانند در صورت رعایت ضوابط و مقررات زندان و مشارکت در برنامه‌های اصلاحی و تربیتی و کسب امتیازات لازم پس از سپردن تأمین مناسب، ماهانه حداکثر سه روز از مرخصی برخوردار شوند.

✓ در موارد بیماری حاد یا فوت بستگان نسبی و سببی درجه یک از طبقه اول یا همسر و یا ازدواج فرزندان، زندانی می‌تواند به تشخیص دادستان حداکثر تا پنج روز از مرخصی استفاده نماید.

✓ تعیین مقررات موضوع این ماده و امتیاز هر یک از برنامه‌های اصلاحی و تربیتی، چگونگی انطباق وضعیت زندانیان با شرایط تعیین شده و نحوه اعطای مرخصی به آنان به موجب آیین نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۱

← در موارد شمول قسمت دوم این ماده، در صورت عجز از فراهم نمودن تأمین، اعزام محکوم تحت مراقبت مأموران، یک روز در ماه و به مدت ده ساعت بلامانع است.

تبصره ۲

← اعزام متهمان بازداشت شده به مرخصی تنها به مدت و به شرح مقرر در تبصره فوق و با نظر مرجع صدور قرار جایز است.

تبصره ۳

← در مواردی که زندانی دارای شاکی خصوصی است و با به تشخیص دادستان یا قاضی اجرای احکام، اعطای مرخصی می‌تواند در جلب رضایت شاکی مؤثر باشد:

✓ زندانی می‌تواند علاوه بر مرخصی مذکور در این ماده پس از سپردن تأمین مناسب، در طول مدت حبس یک نوبت دیگر و حداکثر به مدت هفت روز از مرخصی استفاده نماید. در صورتی که محکوم بتواند بخشی از خسارت شاکی را پرداخت یا رضایت او را جلب کند، این مرخصی فقط برای یکبار دیگر به مدت هفت روز تمدید می‌شود.

تبصره ۴-

← محکومانی که به موجب قانون مشمول مقررات تعلیق اجرای مجازات نمی‌شوند، پس از تحمل یک سوم از میزان مجازات با رعایت شرایط مندرج در صدر ماده و به تشخیص دادستان می‌توانند در هر چهار ماه حداقل پنج روز از مرخصی برخوردار شوند.

تبصره ۵-

← رئیس قوه قضائیه می‌تواند به مناسبت‌های ملی و مذهبی علاوه بر سقف تعیین شده در این قانون، حداقل دو بار در سال به زندانیان واجد شرایط، مرخصی اعطاء کند.

تبصره ۶- مواردی که شخص باید به موجب مقررات شرعی به طور دائم در زندان باشد از شمول مقررات این ماده و تبصره‌های آن خارج است.

-۵۲۱ ماده

← در صورتیکه "مجازات حبس" با "انفصال موقت" از خدمت توأم باشد:
✓ اجرای مجازات انفصال موقت از زمان پایان یافتن مجازات حبس شروع می‌شود.

تبصره -

← مدت زمانی که محکوم‌علیه پیش از صدور حکم قطعی به موجب الزامات قانونی از خدمت معلق شده است:
✓ از میزان محکومیت وی به انفصال موقت کسر می‌شود.

-۵۲۲ ماده

← در صورتی که مداوای محکوم به حبس در خارج از زندان ضروری باشد:
✓ قاضی اجرای احکام کیفری، مدت زمان مورد نیاز برای مداوا را با توجه به نظر پزشکی قانونی تعیین می‌کند و باأخذ تأمین متناسب، اجرای حبس را به تعویق می‌اندازد و هرگاه محکوم‌علیه تأمین متناسب فدهد، معالجه وی در بیمارستان تحت نظر ضابطان صورت می‌گیرد و مدت معالجه جزء محکومیت وی محسوب می‌شود.

تبصره - مفاد این ماده از جهت اعزام برای مداوای سایر افرادی که در حبس به سر می‌برند، نیز اجراء می‌شود.

ماده ۵۲۳-

← اطفال تا سن دو سال تمام را نباید از مادری که محکوم به حبس یا تبعید شده است جدا کرد، مگر آنکه :

✓ مصلحت طفل اقتضاء کند. در این صورت کودک به پدر و در صورت فقدان یا عدم صلاحیت اوی به ترتیب به جد پدری یا وصی آنها و یا نزدیکان اوی با رعایت مراتب ارث و در صورت فقدان یا عدم صلاحیت آنان، به مؤسسات ذی صلاح سپرده می شود.

ماده ۵۲۴-

← در صورت ارتکاب تخلف انضباطی توسط زندانی، یکی از تنبیهات زیر با رعایت تناسب از سوی شورای

انضباطی تعیین و پس از تأیید قاضی اجرای احکام اجراء میشود:

الف- انتقال از مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال به زندان بسته یا نیمه-باز

ب- محرومیت از ملاقات حداکثر تا سه نوبت

پ- محرومیت از مرخصی حداکثر تا سه‌ماه

ت- محرومیت از پیشنهاد عفو و آزادی مشروط حداکثر تا شش‌ماه

ماده ۵۲۵-

← کانون های اصلاح و تربیت اماکنی هستند که:

✓ برای نگهداری و تربیت اطفال و نوجوانان موضوع این قانون توسط سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، در مراکز استان‌ها و به تناسب نیاز و ضرورت با تشخیص رئیس قوه قضائیه در سایر مناطق کشور ایجاد شده‌اند و یا ایجاد میشوند.

ماده ۵۲۶-

← قضاط دادگاه اطفال و نوجوانان مکلفند برای بررسی وضعیت قضائی مددجویان و طرز تعلیم و تربیت و

پیشرفت اخلاقی آنان:

✓ **حداقل هر ماه یک بار** از کانون اصلاح و تربیت حوزه محل خدمت خود بازدید به عمل آورند.
این امر مانع اجرای وظایف قانونی دادستان نیست.

ماده ۵۲۷-

← هرگاه حسب گزارش مدیران کانون، رفتار و اخلاق طفل یا نوجوانی، موجب فساد اخلاق اطفال و یا

نوجوانان دیگر گردد:

✓ در صورت احراز موضوع توسط قاضی دادگاه اطفال و نوجوانان و به دستور اوی، طفل یا نوجوان مذکور در محل دیگری در همان قسمت نگهداری میشود و پس از اصلاح اخلاق و رفتارش با دستور دادگاه به محل قبلی بازگردانده میشود.

ماده ۵۲۸- آیین نامه اجرائی مربوط به نحوه نگهداری و طبقه بندی محاکومان و متهمان، اشتغال و حرفه آموزی آنان، برنامه های بازپروری، نحوه ملاقات زندانیان، نحوه اداره کانون های اصلاح و تربیت و کیفیت اصلاح و تربیت اطفال و نوجوانان در آنجا، طبقه بندی اطفال و نوجوانان از حیث جنس، سن، نوع جرائم و امور اجرائی این کانون ها و نحوه اجرای مجازات حبس ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط وزارت دادگستری با همکاری سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه می شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد.

فصل سوم- اجرای محاکومیت های مالی

ماده ۵۲۹

← **هر کس به موجب حکم قطعی دادگاه به پرداخت جزای نقدی محاکوم گردد و آن را نپردازد:**

✓ اموال وی به وسیله مرجع اجرای حکم، شناسایی، توقیف و با رعایت مقررات راجع به مستثنیات دین از محل فروش آنها نسبت به اجرای حکم اقدام می شود.

✓ در صورت فقدان مال یا عدم شناسایی آن، مرجع اجرای حکم میتواند با توقیف بخشی از حقوق طبق قانون اجرای احکام مدنی و یا تمام یا بخشی از سایر درآمدهای محاکوم علیه برای وصول جزای نقدی اقدام مقتضی به عمل آورد.

✓ در صورت تقاضای تقسیط از جانب محاکوم علیه و احراز قدرت وی به پرداخت اقساط، **دادگاه** نخستین که رأی زیر نظر آن اجراء می شود میتواند **باأخذ تضمین مناسب** امر به تقسیط نماید.

← **هرگاه اجرای حکم به طرق مذکور ممکن نگردد با رعایت مقررات مربوط به مجازات های جایگزین حبس به توییب زیر عمل می شود:**

الف- در جزای نقدی تا پانزده میلیون ریال، هر سی هزار ریال به یک ساعت انجام خدمات عمومی رایگان تبدیل می شود.

ب- در جزای نقدی بالای پانزده میلیون ریال، همچنین در صورت عدم شرایط اجرای بند (الف) این ماده، هر سیصد هزار ریال به یک روز حبس تبدیل می شود.

تبصره ۱

← چنانچه محاکوم علیه قل از صدور حکم محاکومت قطعی به جزای نقدی، به دلیل اتهام یا اتهامات مطرح در پرونده در بازداشت بوده باشد:

- ✓ دادگاه پس از تعیین مجازات، ایام بازداشت قبلی را در ازای هر سیصد هزار ریال یک روز از مجازات تعیین شده کسر میکند.
- ✓ قضات اجرای احکام موظفند رعایت مراتب فوق را به هنگام اجرای حکم، مراقبت نمایند و در صورت عدم رعایت خود اقدام کنند.

تبصره ۲

← صدور حکم "تقسیط جزای نقدی" یا "تبديل آن به مجازات دیگر" مانع استیفاده مابه ازای بخش اجراء نشده آن از اموالی که بعداً از محاکوم علیه به دست میآید، نیست.

تبصره ۳

← هرگاه محاکوم علیه **ظرف ده روز** از تاریخ ابلاغ احضاریه قاضی اجرای احکام کیفری برای پرداخت جزای نقدی حاضر شود:

- ✓ قاضی اجرای احکام میتواند او را از پرداخت **بیست درصد (٪۲۰)** جزای نقدی معاف کند.
- ✓ دفتر قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است در برگه احضاریه محاکوم علیه معافیت موضوع این تبصره را قید کند.

ماده ۵۳۰

← در صورت محاکومیت اشخاص به جزای نقدی در مرحله بدوي:

- ✓ محاکوم علیه می تواند قبل از قطعیت حکم از دادگاه صادر کننده تقاضای تقسیط کند. درخواست مذکور به منزله اسقاط حق تجدیدنظرخواهی نیست.

تبصره - دعوای تقسیط جزای نقدی در هر مورد **باید به صورت مستقل** مطرح شود.

ماده ۵۳۱

← هرگاه محاکوم علیه در زمان صدور حکم نخستین مبنی بر تقسیط از بابت مجازات بدل از جزای نقدی در حبس باشد بالا اصله به وسیله دادگاه صادر کننده رأی آزاد میشود. در هر صورت، قابلیت تجدیدنظرخواهی از رأی صادره درباره تقسیط مانع از اجرای رأی بدوي دایر بر تقسیط نیست.

ماده ۵۳۲-

- در صورت صدور حکم مبنی بر "تقسیط جزای نقدی" و "عدم پرداخت به موقع اقساط" از سوی محکوم علیه:
- ✓ با اعلام قاضی اجرای احکام، حکم تقسیط به وسیله **دادگاه صادرکننده حکم قطعی** لغو میشود و برای اجرای حکم اقدام قانونی مقتضی انجام میگیرد.

ماده ۵۳۳-

- پس از صدور حکم تقسیط، در صورت حصول تمکن مالی، محکوم علیه مکلف است مراتب را **حداکثر ظرف سهماه** به قاضی مجری حکم اعلام نماید تا نسبت به وصول محکوم به اقدام شود.
- در غیر این صورت با اعلام قاضی اجرای احکام، **دادگاه صادرکننده حکم قطعی** نسبت به لغو حکم تقسیط اقدام مینماید.

ماده ۵۳۴-

- هرگاه محکوم علیه پیش از اتمام مهلت قانونی پرداخت دیه، به پرداخت تمام یا بخشی از آن اقدام کند:
- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری ضمن پذیرش، مراتب را به محکوم له اعلام میکند.

تبصره-

- مهلت های پیش بینی شده برای پرداخت دیه جرائم شبه عمد و خطای محض مانع از پذیرش تقاضای اعسار و یا تقسیط نیست.

ماده ۵۳۵-

- هرگاه محکوم به پرداخت دیه فوت کند:
- ✓ قاضی اجرای احکام در صورت تقاضای محکوم له مطابق مقررات مربوط، دیه را از ماتری محکوم علیه استیفاء میکند.

ماده ۵۳۶-

- چنانچه حکم صادره متناسب بازگرداندن مال به شخص باشد و وی **پس از شش ماه** از تاریخ اخطاریه قاضی اجرای احکام کیفری، بدون عذر موجه برای دریافت مال منقول مراجعه نکند:
- ✓ قاضی اجرای احکام کیفری در صورت احتمال عقلایی فساد مال، میتواند دستور فروش مال را صادر کند. در این صورت مال به فروش می رسد و پس از کسر هزینه های مربوط، در **صندوق دادگستری** تودیع می گردد.

ماده ۵۳۷-

اجرای دستورهای دادستان و آراء لازم الاجرای دادگاههای کیفری در مورد ضبط و مصادره اموال،أخذ وجه التزام، وجه الکفاله یا وثیقه و نیز جزای تقدی،وصول دیه، رد مال و یا ضرر و زیان ناشی از جرم بر عهده **معاونت اجرای احکام کیفری** است.

تبصره-

چنانچه اجرای دستور یا رأی در موارد فوق مستلزم توقيف و یا فروش اموال باشد، انجام عملیات مذکور مطابق **مقررات اجرای احکام مدنی** است.

ماده ۵۳۸-

در اجرای مواد (۲۳۲) و (۲۳۳) این قانون، دیه و یا ضرر و زیان ناشی از جرم در ابتداء از محل تأمین اخذ شده پرداخت و مازاد بر آن به نفع دولت ضبط می‌شود.

ماده ۵۳۹- مهمن

- ✓ دادخواست تقسیط جزای نقدی از تاجر پذیرفته نمی‌شود.
- ✓ تاجری که متقاضی تقسیط محکوم به است باید مطابق **مقررات قانون تجارت**، دادخواست ورشکستگی دهد.
- ✓ کسبه جزء، مشمول این ماده نیستند.

ماده ۵۴۰-

سایر مقررات و ترتیبات راجع به اجرای محکومیت‌های مالی تابع قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی است.

فصل چهارم- اجرای سایر احکام کیفری

ماده ۵۴۱-

- ✓ هرگاه اجرای مجازات منوط به درخواست محکوم له باشد و در تقاضای اجرای آن، بدون داشتن عذر موجه، تأخیر کند:
 - ✓ به دستور قاضی اجرای احکام کیفری به وی ابلاغ می‌شود تا **ظرف سه ماه** تصمیم خود را درباره اجرای حکم اعلام کند.
 - ✓ در صورت سپری شدن این مدت و عدم وصول درخواست اجرای حکم بدون عذر موجه، قاضی اجرای احکام کیفری قرار تأمین صادره را لغو می‌کند.
 - ✓ در این صورت، چنانچه محکوم علیه به علت دیگری در حبس نباشد، آزاد و پرونده به‌طور موقت بایگانی می‌شود.

ماده ۵۴۲-

✓ هرگاه محاکوم به سلب حیات، در غیر جرائم مستوجب حد که قابل عفو نیستند و قصاص پس از لازم الاجراء شدن حکم و پیش از اجرای آن در خواست عفو کند:

- ✓ به دستور دادگاه صادرکننده حکم، اجرای آن فقط برای یکبار تا اعلام نتیجه از سوی کمیسیون عفو و تخفیف مجازات محاکومان به تأخیر میافتد.
- ✓ کمیسیون مذبور مکلف است حداقل ظرف دو ماه به این تقاضا رسیدگی و نتیجه را به دادگاه اعلام کند.

تبصره-

✓ قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است، حداقل یک هفته پیش از اجرای حکم سلب حیات موضوع این ماده، مراتب را به محاکوم علیه اعلام کند.

ماده ۵۴۳-

- ✓ پیش از اجرای حکم سلب حیات، مراسم مذهبی توسط اشخاص واجد صلاحیت اجراء میشود.
- ✓ هنگام اجرای حکم باید دادستان یا نماینده او، قاضی اجرای احکام کیفری، فرمانده نیروی انتظامی محل یا نماینده اوی، پزشک قانونی یا پزشک معتمد و منشی دادگاه حضور داشته باشند.
- ✓ هرگاه اجرای حکم در محوطه زندان صورت گیرد، رئیس زندان یا نماینده اوی نیز حضور میباید.
- ✓ وکیل محاکوم علیه نیز میتواند برای اجرای حکم حاضر شود.
- ✓ پس از حاضر کردن محاکوم علیه در محل اجرای حکم، منشی دادگاه، حکم را با صدای رسا قرائت میکند.
- ✓ سپس به دستور قاضی اجرای احکام کیفری، حکم اجرا شده، صورتمجلس تنظیم میشود و به امضای حاضران میرسد.

ماده ۵۴۴- احکام حدود و سایر احکام راجع به قصاص و دیات طبق مقررات مربوط اجراء میشود.

ماده ۵۴۵- شخصی که به تبعید یا اقامت اجباری محاکوم شده است، به دادسرای محل اجرای حکم اعزام میشود.

ماده ۵۴۶-

✓ نظارت بر حضور و فعالیت محاکومان در محل تبعید یا اقامت اجباری بر عهده قاضی اجرای احکام کیفری محل اجرای حکم است.

ماده ۵۴۷- قاضی اجرای احکام کیفری محل اجرای حکم تبعید یا اقامت اجباری، در صورت ضرورت و باأخذ تأمین مناسب به محکومان به تبعید یا اقامت اجباری با رعایت مفاد ماده (۵۲۰) این قانون مرخصی اعطاء میکند.

ماده ۵۴۸- اشخاصی که به منع از اقامت در نقطه‌ای معین محکوم میشوند، از محل تعیین شده اخراج میشوند و مراتب به نیروی انتظامی محل و سایر نهادها و مراجع مرتبط ابلاغ میشود.

ماده ۵۴۹- آیین‌نامه اجرائی نحوه اجرای مجازات‌های سلب حیات، قطع عضو، قصاص عضو و جرح، شلاق، تبعید، اقامت اجباری و منع از اقامت در محل یا محله‌ای معین ظرف ششماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۵۵۰- اجرای احکام رفع تصرف عدوانی، مزاحمت و ممانعت از حق، مطابق مقررات اجرای احکام مدنی است.

فصل پنجم- اجرای قرار تعليق اجرای مجازات، آزادی مشروط، قرار تعويق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی

ماده ۵۵۱

✓ در صورت تعليق اجرای مجازات، قاضی اجرای احکام کیفری، محکوم‌علیه را احضار و در صورت عدم حضور بدون عذر موجه، جلب میکند و با حضور محکوم‌علیه، دستور یا دستورهای دادگاه، چگونگی اجراء و ضمانت عدم رعایت آنها را به وی تفهیم و ابلاغ می‌نماید.

ماده ۵۵۲

✓ هرگاه محکوم‌علیه پس از سپری شدن **حداقل شش ماه** از مدت تعليق اجرای مجازات، به طور مستمر حسن اخلاق و رفتار نشان دهد، قاضی اجرای احکام کیفری، مراتب را با پیشنهاد کاهش مدت تعليق یا لغو تمام یا برخی از دستورهای تعیین شده به **دادگاه صادرکننده حکم اعلام** میکند. دادگاه در **وقت فوق العاده** در مورد پیشنهاد قاضی اجرای احکام کیفری تصمیم می‌گیرد.

تبصره- در صورت عدم پذیرش پیشنهاد از سوی دادگاه، قاضی اجرای احکام کیفری میتواند **هر دو ماه یکبار مجددًا اجرای این ماده را** به دادگاه پیشنهاد نماید. (اصلاحی طبق ماده ۳۷ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

ماده ۵۵۳-

✓ در جرائم مشمول **نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی**، قاضی اجرای احکام کیفری میتواند پس از وصول گزارش شورای طبقه‌بندی زندان و نظریه مددکاران اجتماعی معاونت اجرای احکام کیفری، مبنی بر آنکه اجرای یک فعالیت شغلی یا حرفه‌ای، آموزشی، حرفه‌آموزی، مشارکت در تداوم زندگی خانوادگی و یا درمان پزشکی، از سوی محاکوم علیه در خارج از محیط زندان، در فرآیند اصلاح وی و یا جبران ضرر و زیان بزه‌دیده مؤثر است، به دادگاه صادرکننده حکم، پیشنهاد اجرای نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی را طبق مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی دهد و مطابق تصمیم این دادگاه اقدام کند.

ماده ۵۵۴-

✓ قاضی اجرای احکام کیفری، پس از موافقت دادگاه با پیشنهاد موضوع ماده فوق، باأخذ تأمین مناسب از محاکوم علیه، دستور اجرای تصمیم دادگاه را صادر و مراتب را به زندان اعلام میکند.

ماده ۵۵۵-

✓ صدور قرار تعليق اجرای مجازات، حکم آزادی مشروط، قرار تعویق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی طبق مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی و دستور یا دستورهای قاضی اجرای احکام کیفری، آثار عدم تبعیت محاکوم علیه یا متهم از آنها و نیز آثار ارتکاب جرم جدید به شاکی یا مدعی خصوصی ابلاغ میشود. چنانچه محاکوم علیه یا متهم در مدت مزبور بدون عذر موجه از دستور یا دستورهای قاضی اجرای احکام کیفری تبعیت نکند، یا مرتکب جرم عمدى شود، شاکی یا مدعی خصوصی میتواند مراتب را به قاضی اجرای احکام کیفری برای اجرای مقررات مربوط اعلام کند.

ماده ۵۵۶-

✓ محاکوم علیه یا متهم مکلف است حسب مورد در طول دوره تعليق اجرای مجازات، آزادی مشروط، تعویق صدور حکم و نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه‌های الکترونیکی، امکان نظارت مأمور مراقبتی را به شیوه‌های که قاضی اجرای احکام کیفری مشخص مینماید، فراهم آورد و هرگونه اقدامی از قبیل تغییر شغل یا محل اقامت، که اجرای کامل نظارت را با دشواری مواجه میسازد از قبل به اطلاع قاضی اجرای احکام کیفری برساند.

ماده ۵۵۷ - نحوه اجرای قرار تعليق اجرای مجازات، آزادی مشروط، قرار تعويق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیکی مطابق مقررات راجع به دادرسی الکترونیکی و نیز نحوه اجرای مجازات های جایگزین حبس به موجب آیین نامه ای است که ظرف ششماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور و رئیس سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

قبصره - آیین نامه این ماده در مورد جرائم در صلاحیت سازمان قضائی نیروهای مسلح، توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و رئیس سازمان قضائی نیروهای مسلح و با همکاری مراجع مذکور در صدر این ماده تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه میرسد.

ماده ۵۵۸

- ✓ چنانچه اقامتگاه اشخاص مشمول تعليق اجرای مجازات، آزادی مشروط، تعويق صدور حکم، نظام نیمه آزادی و آزادی تحت نظارت سامانه های الکترونیکی، در حوزه قضائی دیگری غیر از حوزه قضائی دادگاه صادر کننده رأی باشد، اشخاص مذکور می توانند اجرای تصمیم مذکور را در محل اقامت خود تقاضا نمایند.
- ✓ در این صورت قاضی مجری حکم با اعطای نیابت به قاضی اجرای احکام حوزه اقامت آنان، تمامی دستورهای دادگاه و واحد اجرای احکام و شرایط مقرر در رأی را به قاضی مجری نیابت اعلام مینماید و موارد مذکور، تحت نظارت قاضی مرجع^{الیه} اجراء میشود.

بخش ششم - هزینه دادرسی

ماده ۵۵۹

- ✓ شاکی باید هزینه شکایت کیفری را برابر قانون در هنگام طرح شکایت تأديه کند.
- ✓ مدعی خصوصی هم که به تبع امر کیفری مطالبه ضررو زیان میکند، باید هزینه دادرسی را مطابق مقررات مربوط به امور مدنی پردازد.
- ✓ چنانچه شاکی توانایی پرداخت هزینه شکایت را نداشته باشد، به تشخیص دادستان یا دادگاهی که به موضوع رسیدگی میکند از پرداخت هزینه شکایت معاف میشود و هرگاه مدعی خصوصی توانایی پرداخت هزینه دادرسی را نداشته باشد، دادگاه می تواند او را از پرداخت هزینه دادرسی برای همان موضوعی که مورد ادعا است، به طور موقت معاف نماید.
- ✓ رسیدگی به امر کیفری را نمیتوان به علت عدم تأديه هزینه دادرسی از سوی مدعی خصوصی به تأخیر انداخت.
مگر آنکه :
- محکوم^{به} از مستثنیات دین بوده و یا به میزانی نباشد که موجب خروج محکوم^{له} از اعسار گردد.

← **قبصره** - پس از صدور حکم و هنگام اجرای آن، قاضی اجرای احکام کیفری مکلف است هزینه دادرسی را از محل محکوم^{به} استیفاء کند. **مگر آنکه محکوم به از مستثنیات دین بوده و یا به میزانی نباشد که موجب خروج محکوم^{له} از اعسار گردد.** (اصلاحی طبق ماده ۳۸ طرح اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۹۴/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی)

شاكى و متهم بابت هزينه انتشار آگهى، اىاب و ذهاب گواهان، حق الزرحمه کارشناسان، مترجمان و پژشكان و ساير اشخاصى که به تشخيص مقام قضائي احضار مى شوند، وجهى نمى پردازند و هزينه های مذكور از اعتبارات مربوط به قوه قضائيه پرداخت ميشود.

اما هرگاه اقدامات مذكور بنا به درخواست شاكى صورت گيرد، شاكى باید هزينه مقرر را مطابق قوانين و مقررات و تعرفه های مربوط، در مهلت تعیین شده، پرداخت کند.

در صورتى که شاكى ملزم به پرداخت هزينه مذكور باشد و از پرداخت آن امتیاع کند، هزينه مذكور از اعتبارات مربوط به قوه قضائيه پرداخت ميشود و مراتب به اطلاع دادستان مى رسيد تا به دستور وي و از طريق اجرای احکام مدنی، با توقيف و فروش اموال شاكى، با رعایت مستثنیات دین، معادل هزينه پرداخت شده أخذ و به حساب مربوط در خزانه داری کل واريز شود.
در هر صورت از متهم هیچ هزينه اي أخذ نمى شود.

تبصره ۱- در صورتى که به تشخيص مقام قضائي، شاكى قادر به پرداخت هزينه های فوق نباشد، هزينه از اعتبارات قوه قضائيه پرداخت ميشود.

تبصره ۲- در موارد فوري به دستور مقام قضائي، اقدامات موضوع اين ماده، پيش از پرداخت هزينه مربوط انجام ميشود.

تبصره ۳- ميزان هزينه اىاب و ذهاب گواهان مطابق تعرفه اى است که ظرف شش ماه از تاريخ لازما لاجراء شدن اين قانون توسط وزير دادگستری تهيه ميشود و به تصويب رئيس قوه قضائيه مى رسد.

ماده ۵۶۱- هزينه تطبيق رونوشت يا تصوير اسناد و تهيه آنها برابر مقررات قانوني است.

ماده ۵۶۲- دادگاه مكلف است هنگام صدور حكم، تمامى هزينه هاي را که در جريان تحقيقات و محاكمه صورت گرفته است، به تفصيل تعين و مسؤول پرداخت آن را معين کند.

ماده ۵۶۳-

شاكى يا مدعى خصوصى ميتواند در هر مرحله از دادرسي تمام هزينه های پرداخت شده دادرسي را از مدعى عليه طبق مقررات مطالبه کند.

دادگاه پس از ذى حق شناختن وي، مكلف است هنگام صدور حكم، مدعى عليه را به پرداخت هزينه هاي مذبور ملزم کند.

ماده ۵۶۴- در صورت محکومیت متهم، پرداخت هزینه های دادرسی به عهده او است.

ماده ۵۶۵

← هرگاه شخصی که به موجب حکم دادگاه مسؤول پرداخت هزینه دادرسی است، فوت کند: ✓ هزینه مذکور از ماترک وی وصول نمیشود.

بخش هفتم- سایر مقررات

ماده ۵۶۶

← تمام مراجع قضائی موضوع این قانون مکلفند با توجه به نوع دعاوی به تخصیص شعبه یا شعبی از مراجع قضائی برای رسیدگی تخصصی اقدام کنند.

تبصره- شیوه تشکیل شعب تخصصی مراجع قضائی اعم از حقوقی و کیفری موضوع این ماده به موجب آییننامه‌ای است که ظرف شش ماه از تاریخ لازمالاجراء شدن این قانون توسط وزیر دادگستری تهیه میشود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۵۶۷- در اجرای تکالیف مقرر در تبصره ماده (۱۴۵)، مواد (۲۱۵)، (۳۴۷) و (۳۴۸) این قانون و در تمام مواردیکه به موجب مقررات این قانون، انجام تحقیقات و یا هر اقدام دیگری، مستلزم پرداخت هزینه از سوی دولت است، اعتبار آن هر سال در ردیف مستقلی در بودجه کل کشور پیش‌بینی و منظور می‌شود.

ماده ۵۶۸- مواردی که مقررات ویژه‌ای برای دادرسی جرائم اطفال و نوجوانان و نیروهای مسلح مقرر نگردیده تابع مقررات عمومی آیین دادرسی کیفری است.

ماده ۵۶۹- حذف شده است.

ماده ۵۷۰- از تاریخ لازمالاجreau شدن این قانون، قوانین موقتی محاکمات جزایی) آیین دادرسی کیفری (تصویب ۱۲۹۱/۵/۳۰، قانون راجع به محاکمه و مجازات مأموران به خدمات عمومی مصوب ۱۳۱۵/۲/۶، لایحه مربوط به تشکیل دیوان کیفر کارکنان دولت و طرز تعقیب مأموران دولتی در محل خدمت مصوب ۱۳۳۴/۲/۱۹، مواد (۶)، (۱۵)، (۱۷)، (۲۱)، (۲۲)، (۲۳)، (۲۴) و (۲۵) از قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری مصوب ۱۳۵۶/۳/۲۵، لایحه قانونی تشکیل دادگاههای عمومی مصوب ۱۳۵۸/۷/۱۰ شورای انقلاب، لایحه قانونی راجع به مأموران سازمان قند و شکر که مأمور کشف و تعقیب جرائم مربوط به اخلال کنندگان در امر عرضه، توزیع و یا فروش قند و شکر می‌شوند مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۱ شورای انقلاب، قانون تشکیل دادگاههای سیار مصوب ۱۳۶۶/۶/۱، مواد (۱)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۶)، (۱۷)، (۲۲) و (۲۶) و تبصره (۱) از ماده (۲۸) در رابطه با امور کیفری و مواد (۳)، (۵) و بند (ج) و تبصره‌های (۱) و (۲) از ماده (۱۴) و ماده (۱۸) و تبصره (۱) از ماده (۲۰) تا (۶) از قانون تشکیل دادگاههای عمومی

و انقلاب مصوب ۱۵/۴/۱۳۷۳، ماده (۱) از قانون نحوه اجرای محاکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۷۷/۸/۱۰، قانون آینین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری) مصوب ۲۸/۶/۱۳۷۸، ماده (۲۱) قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۳۱/۲/۱۳۸۷، ماده (۳۲) قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۱۷/۸/۱۳۷۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قانون تفسیر ماده (۱۸) قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۹/۱۰/۱۳۸۷ و اصلاحات و الحالات بعدی آنها و سایر قوانین در موارد مغایر، نسخ می‌شود.

علی لاریجانی - رئیس مجلس شورای اسلامی

قسمت آخر...:::

موفق باشد

سعید شاکر